

El bosque del luto

Mogari no mori, Naomi Kawase (2006)

En una residència d'avis coincideixen una vetlladora que ha perdut el seu fill i un home que fa temps va perdre la seva dona. Junts trobaran la manera de guarir les ferides i dur a terme el seu dol.

Una collita arriscada

El festival de Cannes 2007 va cloure la seva darrera edició amb un palmarès d'excepció perquè va premiar realitzadors poc coneguts que, a més, presentaven propostes molt arriscades com *4 mesos, 3 setmanes, 2 dies* del romanès Cristiann Mungiu que es va emportar la Palma d'or, *Paranoid Park* de Gus van Sant que va merèixer el premi especial commemoratiu de la seixantena edició del festival i el Gran Premi que es va endur Naomi Kawase amb la pel·lícula que avui presentem. Filmografies molt distants culturalment i geogràficament parlant, però amb un punt de vista comú: la seva visió de la realitat, salvant diferències, per arribar als grans temes universals: la vida, la mort, i les pèrdues. Són filmografies que se situen en una frontera difícil de delimitar, entre el documental i la ficció. De fet, Naomi Kawase és una realitzadora que ha treballat molt més en l'àmbit del documental, lligat a la pròpia experiència vital que no pas en el terreny de la ficció.

Temes universals

Kawase recull en la seva filmografia la pròpia experiència de ser una nena abandonada pels seus pares i acollida per la seva àvia. És una vida marcada per l'absència, la recerca i la necessitat de donar respostes al trauma infantil de l'abandó.

Naomi Kawase comença la seva pel·lícula amb unes belles imatges d'una realitat que ens sembla exòtica: una cerimònia budista d'enterrament, que li serveix de punt de partida per poder parlar-nos després de *mori* que és el dol i *mogari*, el bosc, el lloc verge, salvatge, de la catarsi que acull Machiko (la dona que ha perdut el fill) i Shigeki (l'avi que ha perdut la seva muller) per tal de dur a terme el seu particular dol.

El budisme japonès estableix que als 33 anys de la mort d'una persona, aquesta persona passa definitivament al regne de Buda i abandona la terra. Per aquest motiu Shigeki vol tornar on és enterrada la seva esposa; per

acomodar-se definitivament i donar-li les gràcies per haver vetllat per ell, tant temps. Machiko, en canvi, necessita expiar el seu sentiment de culpa i acompanyant en Shigeki troba la forma de fer-ho. Protegint-lo en tot el recorregut, fins al final. Aquesta és la forma en què experimenten el seu dolor plenament i d'una forma física, totalment carnal, perquè tal com diu Marcel Proust en les seves *Màximes i aforismes*: "Només ens curem del partiment a condició que l'experimentem plenament".

El viatge que s'inicia com una simple sortida; un berenar per distreure en Shigeki acaba sent un *via crucis* volgut, redemptor i ple de simbolisme: la natura, la pluja, el riu que es desborda...

Abans però ja ens havia plantejat l'intercanvi de papers i la invocació dels absents quan Shigeki i Machico s'empaiten a través dels alineats camps de te que envolten la residència. Ell passa a substituir el fill mort i el tema musical rememora la dona de l'ancià desapareguda. Es

tracta d'omplir el buit dels que ja no hi són.

La metàfora i el fora camp són els recursos estilístics amb què la directora ens parla de l'absència i de com pot ser molt semblant a la mort. Per aquest motiu Shigeki pregunta al monjo budista que el visita a la residència: "Com puc saber que estic viu?" El monjo respon: "Per saber si estàs viu has de saber dues coses. La primera, molt fàcil, si menges arròs i condiments, i la segona és saber si experimentes sensacions". Per experimentar sensacions duran a terme el seu recorregut pel *mogari* (bosc) que clourà el seu *mori* (dol) en contacte amb la natura i sense amortidors.

El gran valor de Kawase és connectar els temes biogràfics i personals amb temes universals. Allò que pot semblar una experiència exòtica, amb una experiència de dolor que tots podem viure en algun moment de les nostres vides. Abordar el dolor de les pèrdues i de la mort amb una mirada serena, trobant aquell punt d'humanitat que ens agermana, al marge de rituals, cultura i procedència; afrontant el difícil repte de no caure en el dramatisme fàcil i lacrimogen. Un parany en què, sovint, veiem ofegar-se més d'un realitzador experimentat.

Esperem, doncs, que l'obra de Kawase segueixi el camí iniciat en el terreny de la ficció i ens permeti seguir gaudint d'un cinema en estat pur.

Fitxa tècnica

Tècnics

Directora: Naomi Kawase
Productors: Christian Barute
Guió: Naomi Kawase
Fotografia: Hideyo Nakao
Muntatge: Tina Baz i Yuji Oshige
Disseny de producció: Toshihiro Isomi
Nacionalitat: Japó, França
Durada: 97 minuts

Actors

Machico Ono: Machico
Marit de Machico: Yoichico Saito
Konako Mauda: Mako
Shigeki: Shigeki Uda
Makiko Watanabe: Makako

Filmografia

2008 (post producció)
If only the whole world loved me
2007
Mogari no mori
2006
Naissanceet maternité
2003
Shara
2003
Tsuioku no dansu
2001
Kya ka ra ba a
2000
Hotaru
2006
Naissanceet maternité
1997
Moe no suzaku
1994
Katat sumori
1992
Ni tstusmarete